

Titel: IX.

Citation: "IX.", i *Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968*.
Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-g02-shoot-d1e153815/facsimile.pdf> (tilgået 18. juli 2024)

Anvendt udgave: Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

den. Forøvrigt kan jeg kun glæde mig over den frivillige Naad, der i det Hele taget udtaler sig ogsaa i Udvalgets Udvalgte Beskæmmelser i Kirkelig Genstand, og har jeg ikke mere at sige, end at Ministeriets Forslag maatte billiges af Forsamlingen.

Schad: Den arde Ordfører bemærkede ogsaa, at da en saa lang overveende Del af Høsten henhører til den evangeliellutherske Kirke, vil denne vel kunne kaldes Høstkirke; men hvortil end det Antal er, der staar udenfor den evangeliellutherske Kirke, er det end kun et 5,000, kan bemærkes, Høstkirken dog ikke have Gjemmel, derfor man ikke vil erklære, at disse 5000 staar udenfor Høsten. Derligt man jeg rette det Spørgsmaal til den arde Ordfører, om alle Høstkirken af Gennemsnit Høstkirke opnaar ved det af mig foreslaaede Subsidier Anseelse, men at andre Troessamfund kunne erholde Understøttelse af Staten. Man undgaar hermed at svinge Kasse, Høstkirke, med hvilken Mængde huse Indvendinger, og som jeg ikke ser vil medføre noget virkelig Facit; det er blot et Navn, man giver Kirken, man opnaar Intet derved. Skulde man den Gennemsnit, saa opnaar den dog maaske Regni, men dette ser ikke ved Det Høstkirke, det ikke ser er bragt, og som i sig ikke giver den lutherske Kirke nogen virkelig Ret. Indrømmer man derved denne Kirke grundlovsmaadig Afgang til Understøttelse, ra opnaar man jo i Realiteten, hvad det har været Gennemsnit Beslutning at opnaar; og den Høst Kirke af andre Troessamfund fremmer jo ganske med Gennemsnit egne Forsaetler. Den arde Gennemsnit bemærkede ogsaa, at Staten ikke kunde gribe ind i de forskellige Religionsfundenes Høstkirke, men naar der er et andet, at naar der er en Religion, vil Høsten den lang overveende Del af Høsten behøve sig, da disse Staten dog behøve det religiøse Liv i denne Kirke, da det indvirkende Staten, at disse bliver saa fremdeles. Jeg vil først bemærke, at Staten ikke vil behøve det religiøse Liv ved de Beskæmmelser, der er ere foreslaaede; den vil derved behøve Kirken pecuniære Behøve, men ikke det religiøse Liv i denne. Men fremdeles: hvorfor skal da Staten behøve dette en enkelt Kirke religiøse Liv? Er det for at saare No, eller for, jeg kunde sige, Mængdelighed Skid, at den skal gjøre rette; fordi den anser det forberedelse for sig, at den Tilstand vedbliver, og at Majoriteten henholder til en vis Kirke. Vilde man holde sig til denne Grund, saa som man ogsaa til, at Staten fulde behøve den vedrørelselige Skole, som engang havde Majoritet, fremfor alle andre, fordi det var ønskelig, at denne Metode, hvorefter Majoriteten fik sin videnskabelige Dannelse, vedblev at være den almindelige; derved kunde ogsaa alle foreslaaede Uro og Besøggelse. Jeg tror ikke, at det er rigtig, at Staten behøve nogen aandelig Ephores Laro af yder Genjen; den skal overhovedet ikke behøve andet end Sandheden, og naar Staten ikke kan anse sig for at saare paa et saa overlegent Standpunkt, at den om disse forhold kan sige hvad der er Sandhed, da har den overlade disse forhold til dem selv, til derved egen frivillig. Men nu kan Staten ikke stille sig paa et Standpunkt over Religionen; den kan ikke tillige sig Afgjortelse af, hvilken Religion der er den bedste: den har erklæret det til enhver Religion selv at gjøre sig gjældende.

Varfob: Jeg saa med det arde Udvalg være enig i, at Rættelæseringen i § 2 „som den, hvori den overveende Del af Høsten behøve sig“ gaar væk; men jeg kan dog ikke være ganske enig, det indvirkende ikke med den arde Ordfører, saaledes som han i Høst begrænset, at denne Rættelæsering fulde betyde. En af mine Grunde ser, at den skal betyde, er nemlig den, at jeg under de nærværende forhold anser det for ganske umuligt at afgjøre, om virkelig den overveende Del af Høsten behøve sig til den evangeliellutherske Kirke. Jeg skal dog ikke paany opnaar den arde Ordførers Høstkirke ved at gjentage hvad den arde Rigsdagsmand for Svendborgland (J. N. Hansen) i Høst sagde om et Lovangsbund, men jeg skal ligeledes tillade mig at bemærke, at hvor man lader Udviklingen bringe smaa Værn til Taabe, og iten, endog ved meget strange Lov, der true med Tabet af al mulig Bergerret, vækner om, at de, der engang ere indtrædt i Kirken, ikke fulde træde ud igjen, eller det indvirkende betænke sig saare vel, inden de gjøre det,

i et saadant Bund findes det dog, for ikke at gjentage Ordet Lovang, som den arde Ordfører ikke tror at kunne gaar ind paa, men der findes dog, saa foresætter det mig det indvirkende, altid et Navn; der ikke staar i nogen meget klar Beskrivelse til Lovang; der findes det indvirkende den Høstkirke ikke at være tilføje, som et Overbliksgennemsnit nødvendige Beskrivelse, og der kan da overhovedet sies ikke med Sikkerhed indvirkende, til hvilken Lov vil Høsten behøve sig. Jeg erindrer meget vel, at Ordføreren sagde, at man ikke havde set Høst kirke sig i Høstkirke imod den bestaaende Kirke, ikke havde set, at Høst i Høstkirke vilde træde ud af den, og jeg kan ikke benægte Sandheden heraf. Man har dog set, at det indvirkende Navn vilde træde ud af den, Høstkirke det er ud Høst kirke, hvilke Høstkirker Staten havde at lægge disse Rættelæseringer i Dem. Men mange andre kunne jo bevise det under saa fuldstændig en religiøs Tilgængelighed, at de sies ikke saare paa at træde ud, fordi de almindelig vilde have sig om Kirken, hvilken de da ganske vil behøve ikke vilde. Naar man hører saadanne Uttrik, som — at jeg skal nævne et Eksempel — at „Høsten sies ikke behøve sig om Høsten“, saa foresætter det mig, at der ligger i en saadan Uttring en saadan betydning eller rettere virkelig Tilgængelighed, at man har set ved at begribe, at de, der have en saadan Uttrik, sies ikke have tænkt eller kunne tænke paa at udtræde.

Udvalgets Indstilling til § 64 saa jeg tillade mig at tilføje, og i lige Maade saa jeg tillade Udvalgets Rættelæsering om Gennemsnit Beslutning, og at en Paragraph deraf kommer ind i Grundloven. Jeg har nemlig ikke kunnet lade mig overbevise om Udviklingen heraf, og ikke heller deraf, at det fulde være upassende at optage en saadan. Navnlig saa jeg tillade, at jeg ikke har kunnet lade mig fremme af den arde Rigsdagsmand for Ribe og Haderslev (Die Dittmer), som mente, at naar Gennemsnit lades, saa var det en nødvendig Betingelse, at Gennemsnit ogsaa lades for Høsten, saa at de ikke kunde brydes eller vedes til at foretage saadanne yderligere Oplysninger, som derved Overbliksgennemsnit ikke tillad dem at foretage. Jeg kan ikke lade mig fremme af denne Tanke, og jeg indser ikke, at man kan eller bør tvinge Høsten til at foretage Handlinger, som hans Samvittighed forbereder ham; og jeg haaber, at det nærværende Gennemsnit altid vil ielukkkelig vil sele det Udviklende og Udviklende i, hvad man nu og da saar det henjødte danske Gennemsnit at tillade sig, naar det under Kulet og Trubler om Embedsforberedelse vilde vinde en Præst til f. Or. at foretage en Høstkirke, som efter hans indvirkende Overbliksgennemsnit, hans Opfattelse — og jeg mener rigtig Opfattelse — af Skridtet end ikke kunde tillades, naar det ligesaa vilde true Høsten til at bide Værn, navnlig Baptisterne Værn, imod hans Samvittigheds indvirkende Overbliksgennemsnit om Taabens Betingelse, og blive ved med at træde og — dog tillad atsaare deraf. Jeg har den Bemærkning, at det nærværende Gennemsnit altid vil lade det Høstkirke og Udviklende lige ved en saadan Høst, og derved undgaar den dermed forbundne Prostitution; men i det Høstkirke, Høstkirken vilde, ogsaa for Kirken Lovere, vilde uden videre og af sig selv alle saadanne Gæner Lovere, der foresætter mig ligesaa forargelige i religiøs Genstand, som Høstkirke for den fremværende Udviklende Høstkirke, og jeg kan heri ikke see andet, end hvad der er baade Udviklende og saare Gørlig.

Endelig skal jeg tillade mig at erklære, at hvis ikke den arde Rigsdagsmand for Halle (Schad) havde sies sit Forslag om en TilføjeParagraph, der omtrent vilde komme til at lade saaledes, at „alle af Staten anerkjendte Religionsfund fulde understøttes af Staten, og at Kærlighedsloven skal lade sig se“ — hvis han ikke havde behøvet dette Forslag, vilde jeg have taget mig den Høstkirke at fremkomme med et saadant; nu derved skal jeg indstrænge mig til at underrette ham. Og jeg tillader da, at det i en ikke ringe Grad har forundret mig, at jeg under Debatten iactet ikke hørte Høsten den Gue eller den Anden sige Høsten til dette Forslag, navnlig ikke hørte Ordføreren sies sig deraf i sit Stemningsfordrag.

Med den belovende Høst kongerigt Rigsdagsmand (Wynner) kunde jeg — vel ikke sies, at det strengt fulde befales ved Lov, at den evangeliellutherske Lov fulde meddeles i alle offentlige Læseanstalter — men dog sies, at det paa een eller anden Maade